

Nr 131.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 14 maj 1912.
» » » i Andra kammaren den 14 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af Kungl. Maj:ts proposition nr 108 angående anslag till ett centralt ämbetsverk för sociala ärenden, socialstyrelsen.

(Särskilda utskottets nr 2 utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

I en den 22 mars 1912 dagtecknad, till Riksdagen aflåten proposition, nr 108, har Eders Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden samma dag föreslagit Riksdagen att

dels från och med år 1913, med godkännande af de i sagda protokoll intagna förslag till aflöningsstat samt till allmänna villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande, i riksstaten under sjätte hufvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till ett centralt ämbetsverk för sociala ärenden, socialstyrelsen, å 138,200 kronor,

dels för upprätthållande af socialstyrelsens verksamhet, utöfver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 35,000 kronor,

dels ock från och med år 1913 från kommerskollegii nuvarande stat utesluta en byråchef och föreståndare för det arbetsstatistiska arbetet m. m.

Såsom föredragande departementschefen i sitt anförande till det vid propositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet närmare ut-

vecklat, har kommerskollegium under de senare åren kommit att, vid sidan af sina ursprungliga åligganden för näringslivets befrämjande, omhänderhafva allt flera sociala ärenden. När statsmakterna åtagit sig nya sådana uppgifter, hafva dessa i allmänhet anförtrotts åt kommerskollegium och särskildt dess afdelning för arbetsstatistik, hvilken sålunda efter hand kommit att utgöra en början till en central organisation för socialförvaltningen. Ursprungligen upprättad för utförande af socialstatistiska utredningar, har afdelningen därjämte tilldelats betydelsefulla förvaltningsuppgifter på det sociala området, särskildt i afseende å medling i arbetstvister, arbetsförmedling samt ledningen af och tillsynen öfver det frivilliga sjukkasseväsendet, för hvilken sistnämnda uppgift en särskild byrå år 1910 anknutits till afdelningen. I bredd med ämbetsåliggandenas tillväxt har en stark ökning måst ske af den arbetsstatistiska afdelningens personal, så att densamma nu omfattar inemot hälften af kommerskollegii hela arbetsstyrka och till antalet öfverträffar personalen inom åtskilliga af de centrala ämbetsverken. Till belysande af den arbetsmängd, som påhvilat afdelningen, torde böra anföras, att antalet under år 1911 diariesförda afgjorda ärenden utgjorde sammanlagdt ej mindre än 27,611, däraf visserligen 25,043 angifvits såsom mindre ärenden (till stor del statistiska), men 2,055 betecknats såsom ordinära och 513 såsom större ärenden. Bland dessa sistnämnda ingår ett antal omfattande utredningar och utlåtanden af ofta synnerligen arbetskrävande beskaffenhet.

Jämväl å sina byråer för den egentliga näringsförvaltningen har kommerskollegium att handlägga en del sociala ärenden, nämligen angående arbetarskydd och yrkesinspektion, privat platsförmedlingsverksamhet och sjömanshusens arbetsförmedling samt emigrantagenters verksamhet och emigranters fortskaffande till främmande världsdelar. Bland de nu nämnda ärendesgrupperna är den förstnämnda af den omfattning och betydelse, att kommerskollegium i utlåtande den 28 februari 1912 hemställt, att en särskild byrå för arbetarskyddsärenden och yrkesinspektion måtte blifva inrättad, oberoende af huruvida det till Riksdagens pröfning nu föreliggande förslaget till arbetarskyddslag blefve antaget eller ej.

Öfver hufvud har en så stark ökning under de senare åren inträdt med afseende å kommerskollegii sociala ämbetsgöromål, att deras utförande kommit att, såsom kollegium ock uttryckligen framhållit, störande inverka på dess ursprungliga och egentliga uppgift, nämligen att vara statens speciella organ för handel, industri och sjöfart.

På sistberörda områden af samhällslivet har utvecklingen varit föga mindre stark och genomgripande än på det sociala området. Äfven inom näringslivet försiggår en hastig omvandling af statens uppgifter samt

uppkomma oafåtligt nya kraf på statsförvaltningens sakkunskap och arbetsduglighet. En af de viktigaste organisationsfrågor, som det tillkommer statsmakterna att snart lösa, är ock det af 1905 års Riksdag framförda spörsmålet om att för näringsintressenas behöriga tillgodosende inrätta ett särskildt departement för handel, industri och sjöfart. För att afhjälpa de närmaste behofven af förstärkning i kommerskollegii för det näringspolitiska arbetet afsedda personal, har innevarande års riksdag i anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisat medel för den näringsstatistiska afdelningens utvecklande till en byrå samt för industribyråns organiserande på sådant sätt, att densamma i realiteten uppdelas på tvänne byråer. Härigenom kommer ämbetsverket att, oberäknadt den stora arbetsstatistiska afdelningen och den därtill anknutna sjukkasseybyrån samt oafsedt den blifvande organisationen för arbetarskyddsärendenas handläggning, från och med nästföljande år arbeta på fem byråer.

Af hvad Riksdagen nu anfört rörande kommerskollegii verksamhet, lærer framgå, att densamma redan med hänsyn till sin yttre omfattning icke lämpligen låter sig längre sammanhålla inom *ett* ämbetsverk. En närmare granskning af kollegii olika ämbetsuppgifter ger ock vid handen, att de äro synnerligen mångskiftande. Härtill kommer, att på kollegii såväl näringspolitiska som socialpolitiska verksamhetsområden, efter hvad känt är, för närvarande pågå utredningar, hvilka torde komma att medföra ytterligare utvidgning af dess göromål och ökning af dess personal.

Naturligtvis måste ledningen af ett ämbetsverk med så skiftande uppgifter och inom så utvecklingskraftiga delar af samhällslifvet, som här äro i fråga, ställa stora kraf på särskildt verkets chef. Det kan näppe- ligen alltid förväntas, att samma person skall kunna helt beherska och göra sig gällande såsom ledare och särskildt initiativtagare inom båda dess hufvudsakliga arbetsområden. Den omständigheten, att viktigare ärenden äro föremål för kollegial handläggning, däri deltaga cheferna för ämbets- verkets näringspolitiska byråer, föranleder vidare, att dessa byråchefer nöd- gas nedlägga afsevärd tid och möda på de större sociala frågor, som i stän- digt ökad antal från den arbetsstatistiska afdelningen föredragas till afgörande. De på ämbetsverkets egentliga arbetsområde ledande krafterna blifva på detta sätt förhindrade att helt ägna sig åt sina näringspolitiska uppgifter.

Riksdagen anser sålunda ådagalagdt, att den nuvarande föreningen af de båda hufvudgrupper af uppgifter, som tillhöra kommerskollegium, medför allvarliga olägenheter för båda kategorierna, de näringspolitiska såväl som de sociala. Ett särskiljande af dessa ärenden från hvarandra inom förvaltningen finner därför Riksdagen vara af behofvet påkalladt. Riksdagen förväntar ock, att den mera rationella begränsning af kommers-

kollegii verksamhetsområde, som därmed till förmån för dess ursprungliga och hufvudsakliga uppgifter vinnes, skall visa sig ägnad att underlätta ett skyndsamt vidtagande af de ytterligare åtgärder, som kunna finnas nödiga för ett tillgodoseende af näringarnas berättigade intressen. De i en med anledning af ifrågavarande proposition inom Riksdagen väckt motion uttalade farhågorna för en menlig inverkan på näringsförvaltningen utaf den föreslagna socialstyrelsens inrättande kan Riksdagen icke dela. Tvärtom hyser Riksdagen den uppfattningen, att organiserandet af särskilda centrala förvaltningsorgan för enbart de näringspolitiska och enbart de socialpolitiska intressena skall verksamt gagna näringslivet.

Med hänsyn till de sociala ärendenas beskaffenhet och civildepartementets nuvarande befattning med dylika spörsmål finner Riksdagen riktigt, att den blifvande socialstyrelsen förläggas under detta departement.

I sin motivering till Eders Kungl. Maj:ts förslag har departementschefen i afseende å socialstyrelsens befattning med regeringsärenden ställt i utsikt, att socialstyrelsens personal skulle åläggas skyldighet att inom civildepartementet medverka ej mindre med beredande till underdånig föredragning af på Eders Kungl. Maj:ts pröfning ankommande sociala ärenden än äfven med expediering af Eders Kungl. Maj:ts beslut i sådana ärenden. Departementschefen framhåller, att direkta praktiska fördelar stå att vinna genom en sådan anordning, hvilken redan kommit till användning vid organiserandet af flere under de senare åren upprättade nya verk, nämligen försäkringsinspektionen, bankinspektionen och kontrollstyrelsen.

Riksdagen är icke i tillfälle att bedöma, huruvida den ifrågavarande anordningen kan hafva visat sig ur praktisk synpunkt ändamålsenlig för de nämnda ämbetsverkens vidkommande. Det synes dock Riksdagen klart, att de erfarenheter, som i sådant afseende må hafva vunnits beträffande de omnämnda verken, icke utan vidare äga vitsord med afseende å socialstyrelsen. Användandet af den ifrågasatta anordningen har hittills begränsats till ett fåtal ämbetsverk af mera speciell karaktär, hvilkas regeringsärenden tillhöra ett och samma trängre ärendesområde samt till antalet icke äro synnerligen betydande. Då i motsats härtill socialstyrelsen tilldelas ett mycket omfattande arbetsfält, som innesluter ärendesgrupper af ganska skiftande beskaffenhet, kan det enligt Riksdagens mening med skäl ifrågasättas, huruvida nu bör vidtagas en åtgärd, som innebär afvikelse från hvad gäller beträffande öfriga centrala verk af jämförlig beskaffenhet, såsom t. ex. kommerskollegium.

En särskild anledning till varsamhet från Riksdagens sida ser Riksdagen i den omständigheten, att föredragande departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet i denna del uppenbarligen anknyter sig till

de allmänna grunder för en ändrad organisation af statsdepartementen, som departementalkommitterade uppställt och redan i hufvuddrag meddelat i samband med framläggandet af deras gemensamt med kommerskollegii-kommittén utarbetade förslag till upprättande af en socialafdelning inom civildepartementet. Den vidtutseende frågan om en allmän departemental-reform föreligger emellertid ej för närvarande till Riksdagens pröfning, och det har därför synts utskottet angeläget att icke nu förorda vidtagandet af någon åtgärd, som i något hänseende kan föregripa Riksdagens blifvande behandling af nyssberörda reform eller dess grundprinciper.

På nu anförda skäl anser sig Riksdagen böra uttala, att såsom förutsättning för inrättandet af en socialstyrelse skall gälla, att styrelsens och dess tjänstemäns ställning i förevarande afseende nu ordnas i full öfverensstämmelse med hvad för närvarande är förhållandet inom det verk, kommerskollegium, från hvilket styrelsen närmast leder sitt ursprung, samt inom öfriga därmed jämförliga ämbetsmyndigheter.

Beträffande den föreslagna socialstyrelsens organisation finner väl Riksdagen nödvändigt, att styrelsen utrustas med den personal, som erfordras för att densamma tillfredsställande skall kunna fylla de viktiga uppgifter, som skola tillkomma den. Å andra sidan lär det tillämnade nya ämbetsverket från början icke böra stadigvarande förses med större arbetskrafter, än som med hänsyn till redan föreliggande arbetsuppgifter är oundgängligt.

Såsom förut omförmälts, skall med socialstyrelsens upprättande den nuvarande afdelningen för arbetsstatistik lösrytas från kommerskollegium och inorganiseras i det nya verket. Med afseende å denna del af socialstyrelsens uppgifter föreligger alltså tillräcklig erfarenhet för ett tillförlitligt bedömande af de för uppgifternas fyllande erforderliga arbetskrafterna. Riksdagen har på den grund ansett sig böra i hufvudsak ansluta sig till Eders Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å ordinarie stat af socialstyrelsens personal. Därmed vill Riksdagen ock tillmötesgå de grundade anspråken på, att den arbetsstatistiska afdelningens mera stadigvarande personal, som med undantag för allenast chefen hittills innehaft extra ordinarie befattningar, tillförsäkras förmånen af ordinarie anställning. Riksdagen förutsätter ock, att därmed väsentligt gagn beredes staten, icke minst därigenom att de många omfattande och kostsamma utredningsarbeten, som torde komma att öfverlämnas till socialstyrelsen, böra kunna ordnas på ett mera planmässigt och därför billigare sätt, därest åtminstone en större del af den med sådana arbeten förtrogna personalen kan stadigvarande fästas vid styrelsen.

Emellertid har Riksdagen icke känt sig öfvertygad om, att redan nu fyra byråer böra uppföras å ordinarie stat. Redan den omständigheten, att inom åtskilliga af de för socialstyrelsen föreslagna arbetsområdena för närvarande föreligga förslag eller pågå utredningar, som torde komma att föranleda ytterligare anordningar, innebär viss anledning till att nu iakttaga varsamhet vid tillmätandet af de ordinarie arbetskrafterna. Därjämte är att märka, att ett förslag till ny arbetarskyddslagstiftning nyss förelagts Riksdagen samt att, äfven om detsamma skulle komma att af Riksdagen godkännas, det likväl ej torde nu vara möjligt att klart förutse omfattningen af de på socialstyrelsen ankommande göromålen på detta område.

Den granskning af förslaget, som ur nu angifna synpunkter företagits, har gifvit Riksdagen anledning förorda, att för närvarande å ordinarie stat endast uppföras tjänstemän för tre byråer, något som emellertid syntes böra föranleda, att medel anvisas å extra stat för att, i den mån så anses nödigt, ytterligare tjänstemän skola kunna anställas. Utan att närmare ingå på spörsmålet om ärendenas fördelning mellan de olika byråerna föreslår Riksdagen därför, att beräknad aflöning för 1 byråchef, 1 tjänsteman af första lönegraden och 1 skrifbiträde af lägre grad öfverföres från ordinarie till extra stat. Därvid lär, på sätt förut i liknande fall ägt rum, böra från aflöningsbeloppen afdragas i rundt tal hvad som motsvarar de afgifter för egen pensionering, som skola erläggas vid dessa tjänsters eventuella förvandling till ordinarie, utgörande för en tjänsteman af 3:dje lönegraden 300 kronor, för en tjänsteman af 1:sta lönegraden 100 kronor samt för skrifbiträdet 50 kronor eller tillhopa 450 kronor. Vid sammanläggning af det därvid erhållna beloppet, 12,850 kronor, med i den framlagda staten under »Extra anslag» redan upptagna 16,000 kronor, har Riksdagen afrundat den uppkomna summan till 28,000 kronor, som uppförts under titel: »Till extra tjänstemän och biträden, gratifikation och sakkunniga etc.»

Hvad angår den i förslaget till stat för socialstyrelsen upptagna ledamoten för lagärenden skulle, enligt departementschefens motivering, denne få till hufvudsakligt åliggande att handhafva de på hela styrelsen ankommande viktigare lagstiftnings- och författningsfrågor, hvarjämte han skulle närmast handlägga ärenden angående styrelsens organisation, instruktion och arbetsordning. Då gifvetvis, såsom också under den förberedande behandlingen af förevarande ärende från olika håll blifvit framhållet, styrelsen i afsevärd omfattning torde komma att handlägga betydelsefulla författningsfrågor, har Riksdagen ansett det vara af vikt att genom anställandet af en sådan ledamot hos styrelsen bereda densamma erforderlig juridisk kompetens. Enär vidare en för uppgiften fullt lämplig person

icke lärer kunna förvärfvas, med mindre hans aflöning sättes till det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna belopp, har Riksdagen i sådant afseende intet att erinra.

Med hänsyn till svårigheten att nu fullt öfverskåda omfattningen af de uppgifter, som skulle tillkomma denne tjänsteman, hafva emellertid öfvervägande skäl ansetts tala för, att han ej erhåller samma fasta ställning å lönestaten som de ordinarie tjänstemännen. Riksdagen har därför ansett hans aflöning böra utgå i form af arfvode, som beräknats till 8,100 kronor, hvaraf 5,600 kronor skulle motsvara lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar. Därest ledamoten för lagärenden ej innehar ordinarie befattning, hvarmed följer skyldighet att erlägga pensionsafgift, eller innehar befattning, hvarmed följer skyldighet att erlägga lägre sådan afgift än som åligger tjänsteman af 3:dje lönegraden, lär den del af arfvodet, som anses motsvara lönen, böra jämkas sålunda, att behållna inkomsten af befattningen ej öfverstiger 7,800 kronor. Riksdagen har verkställt den jämkning i de allmänna villkoren för de å staten uppförda aflöningsförmånernas åtnjutande, som påkallas af den nu föreslagna förändringen i ledamotens för lagärenden ställning.

De för verkets tjänstemän i öfrigt af Eders Kungl. Maj:t föreslagna löner äro tillmätta efter de vid senast verkställda löneregleringar tillämpade lönetyper. Riksdagen har med afseende härå icke funnit anledning till annan erinran, än att chefens löneförmåner för närvarande torde kunna bestämmas till 10,000 kronor i stället för 11,000 kronor, detta med anledning däraf att Riksdagen icke ansett det nya ämbetsverket i sin helhet redan nu böra uppföras på ordinarie stat.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen, med anledning af Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition

1:o) godkänt följande stat att tillämpas från och med år 1913 för ett nytt centralt ämbetsverk för sociala ärenden, benämndt socialstyrelsen, med den ställning och befogenhet, som af Riksdagen ofvan angifvits:

Aflönings- och omkostnadsstat för socialstyrelsen.

	Lön eller mot- svarande.	Tjänst- görings- pengar eller mot- svarande.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
A. Ordinarie anslag.					
1 chef för socialstyrelsen	6,200	2,800	1,000	10,000	
2 fullmäktige, arfvoden å 1,000	—	—	—	2,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
2 byråchefer	10,000	5,000	1,200	16,200	
1 ledamot för lagärenden, arfvode . .	5,600	2,500	—	8,100	
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
4 tjänstemän af 2:dra graden (1 sekreterare och inspektörsassistent, 3 förste aktuarier)	14,400	7,200	1,600	23,200	
1 tjänsteman af 1:sta graden, aktuarie tillika registrator och kassör	2,200	1,500	300	4,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytter- ligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
3 tjänstemän af 1:sta graden (2 aktuarier samt 1 bibliotekarie, tillika registrator)	6,600	4,500	900	12,000	
1 kvinnligt skrifbiträde af högre grad	900	550	150	1,600	} Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytter- ligare 200 kr.
3 kvinnliga skrifbiträden af högre grad	2,700	1,650	450	4,800	
1 kvinnligt skrifbiträde af lägre grad	700	350	150	1,200	
6 kvinnliga skrifbiträden af lägre grad	4,200	2,100	900	7,200	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. } Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter 10 år med ytter- ligare 100 kr.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	
Till amanuenser, sakkunniga, extra biträden, gratifikationer och vikariatsersättningar	—	—	—	17,000	
<i>Ordinarie anslag:</i> Summa kronor	—	—	—	123,900	

	Summa.
	Kr.
<i>Anm. 1.</i> Därest ledamoten för lagärenden ej innehar ordinarie befatning, hvarmed följer skyldighet att erlägga afgift för egen pensionering, skall den del af arfvodet, som anses motsvara lönen, minska med 300 kronor; innehar han åter befatning, hvarmed följer skyldighet att erlägga lägre sådan afgift än som åligger tjänsteman af 3:dje lönegraden, skall från nämnda del af arfvodet afdragas så stort belopp, att detta afdrag och den honom i förenämnda hänseende åliggande pensionsafgiften tillsammans utgöra 300 kronor.	
<i>Anm. 2.</i> Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.	
B. Extra anslag.	
Till extra tjänstemän och biträden, gratifikation, sakkunniga etc.	28,000
Till införskaffande af statistiska primäruppgifter, ombud i orterna m. m.:	
för den allmänna socialstatistiken	12,000
> större specialundersökningar	5,000
> landarbetarstatistiken	2,000
<i>Extra anslag:</i>	Summa kronor 47,000
	Tillsammans kronor 170,900

2:o) förklarar, att följande allmänna villkor och bestämmelser skola gälla för aflöningsförmånernas åtnjutande, nämligen

dels

att samtliga ordinarie tjänsteinnehafvare i socialstyrelsen skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag;

dels

att innehafvare af ordinarie tjänst i socialstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller dess särskilda afdelningar eller eljes i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 14 saml. 38 häft. (Nr 131.)

tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas; skolande befattningshafvare i socialstyrelsen slutligen, likaledes med bibehållande af nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så af Kungl. Maj:t pröfvas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen på det sociala området;

att med ordinarie befattning i socialstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej, hvad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, socialstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tillsvidare bibehållas;

att tjänsteman i första eller andra lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där socialstyrelsen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljes varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget eller i det fall, där aflöningen utgöres af arfvode, den del däraf, som icke anses såsom tjänstgöringspenningar, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstånges från tjänstgöring eller eljes är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget eller af arfvodet, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljes pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till befattningshafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finns skäligen låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsfall, eller när det erfordras för ämbetsresor eller för beredande af semester, innehafvare af lägre befattning skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i socialstyrelsen, densamma, mot åtnjutande, i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljes af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, afvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet af rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen eller annan, samma lönegrad tillhörande befattning i kommerskollegium, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller förordnande tillsvidare att vara innehafvare af befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålsens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, chefen, byråcheferna och ledamoten för lagärenden samt tjänstemännen af andra lönegraden enhvar under en och en half månad samt tjänstemännen af första lönegraden enhvar under en månad;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid af året, som af chefen bestämmes, begagna sig af semester;

att vid afgång från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget eller, där aflöningen utgöres af arfvode, den del däraf, som icke anses såsom tjänstgöringspenningar, utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst-innehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraft-trädande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträ-des, vid tillträdet till befattningen stadgadt;

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att enhvar, som med eller efter den nya lönestatens ikraftträdande tillträder befattning i socialstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i kommers-kollegium, hvilka, oaktadt därtill berättigade, icke före den 1 november 1912 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill för-bindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat för-anledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

att enhvar vaktmästare i socialstyrelsen må årligen, i den mån så-dant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det er-fordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befatt-ning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp; samt

dels ock slutligen

att kvinnligt biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos kommerskollegium och antages till biträde å socialstyrel-sens stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna

sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos kommerskollegium;

att för kvinnliga biträden å socialstyrelsens stat skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arfvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arfvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnad biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må vardas af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse.

3:o) beslutat att i riksstaten under sjätte hufvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till socialstyrelsen å 123,900 kronor.

4:o) för upprätthållande af socialstyrelsens verksamhet, utöfver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 47,000 kronor.

5:o) beslutat att från och med år 1913 från kommerskollegii nuvarande stat utesluta *dels* aflöning till en byråchef och föreståndare för det arbetsstatistiska arbetet m. m. till belopp af 6,400 kr., *dels ock* i anslaget till vikariatsersättningar m. m. ingående semesterersättning åt samme byråchef, uppgående till 250 kronor.

Stockholm den 14 maj 1912.

Med undersätlig vördnad.